

RENCĒNU ZIŅAS

Speciālizlaidums

Nr. 14

Rencēnu pagasta informatīvais biļetens

BŪT VAI NEBŪT MOBILĀ TELEFONA TORNIM RENCĒNOS?

Pagasta Padomes sēdē 2000. gada 17. maijā kā vienu no galvenajiem izskatīja jautājumu par atļaujas izsniegšanu mobilā telefona torņa celtniecībai Rencēnu pagasta «Annēnos». Uz sēdi bija ieradušies seši pagasta padomes deputāti un no pagasta iedzīvotājiem Valdorfa skolas pedagogi R. Oša, R. Stūlbergs, J. Dreimane un pamatskolas direktors Ģ. Grava. Kā ziņotājs piedalījās Latvijas Mobilā Telefona SIA darba aizsardzības nodaļas vadītāja Inta Brālēna. Inta Brālēna piestādīja Nacionālā Vides Veselības centra 2000. gada 24. marta slēdzienu par bāzes stacijas radītā elektromagnētiskā lauka aprēķinu Rencēnu pagastā, telefona torņa tipveida projektu un Latvijas Valsts standartu LVS ENV 50166-2: 1995 «Elektromagnētiskā lauka iedarbība uz cilvēku. Augstas frekvences (10 kHz līdz 300 GHz)». Vēl no dokumentiem tika piestādīts nodomu līgums starp «Latvijas Mobilais telefons SIA» un Agnī Jevtinu, dzīvojošu Rencēnu pagasta «Annēnos» par zemes pārdošanu 0,04 ha kopplatībā no «Annēnu» zemes radiotorņa celtniecībai. Nodomu līgums ir notariāli apstiprināts.

Izskatot jautājumu, izraisījās diskusija, un, lai nepārsteigtos, pieņemot lēmumu, tika nolemts pieaicināt kādu neieinteresētu speciālistu, lai tas izskaidrotu sīkāk elektromagnētiskā lauka iedarbību uz cilvēku, un lēmumu par torņa celtniecību pieņemot pēc pagasta iedzīvotāju aptaujas, aptauju izdarot ar pagasta avīzes starpniecību pēc neatkarīgā ziņotāja noklausīšanās.

2000. gada 24. maijā ar Ritas Ošas palīdzību uz padomes ārkārtas sēdi kā neatkarīgs ziņotājs tika lūgts Latvijas Tehniskās Universitātes profesors Valentīns Popovs – speciālists radiofizikā, transporta sakaru un informācijas sistēmās. Sēdē piedalījās visi septiņi deputāti un no pagasta iedzīvotājiem R. Oša, R. Stūlbergs un J. Dreimane.

Tagad, nedaudz atkāpjoties no notikumu apskata, gribu informēt par to, ko tad grib celt LMT Rencēnos? Tātad «Latvijas Mobilais Telefons SIA» pie mums vēlas uzbūvēt mobilā telefona bāzes staciju ar GSM raidītāju (raidītāja jauda 55 W), antenas uzstādīt radiotorņi 72 m augstumā virs zemes un GSM darba frekvence 950 MHz. Šo bāzes staciju piedāvā izvietot uz «Annēnu» zemes. Šādas bāzes stacijas pēc I. Brālēnas teiktā, izvieto tiešā apdzīvotu vietu tuvumā, jo droša uztveršanas zona ir 5 km rādiusā ap torni. Mums tuvākās šādas stacijas ir Valmieras lidlaukā apmēram 2,0 km attālumā no Viesturskolas un Rūjienā, tādēļ tie, kuri lieto mobilos telefonus, zin, ka mēs atrodamies ļoti sliktā uztveramības zonā un Līdzēnos mobilajam telefonam uztveršanas zonas nav vispār.

Mēģināšu izskaidrot to, kā es saprotu stāstīto par elektromagnētisko lauku. Mēs visi ikdienā esam pakļauti elektromagnētiskā lauka iedarbībai. Tie ir visi priekšmeti, kas ir ap mums un izstaro elektromagnētisko enerģiju, t.i., televizors, gludeklis, elektropārvades līnijas, radioaparāts u.c. un šo elektromagnētisko lauku sauc par fonu, kurā mēs atrodamies. Kā I. Brālēna, tā V. Popovs apliecina, ka elektromagnētiskā lauka fons pēc raidītāja antenu darbības uzsākšanas tornī izmainās minimāli. Elektromagnētiskā lauka izmaiņas tiek aprēķinātas pēc formulām un, kā es sapratu no V. Popova teiktā,

katram ir sava aprēķinu metodika, bet rezultāts ir praktiski vienāds. Tātad varam secināt, ka tornis, darbojoties ar pilnu jaudu 55 W, elektromagnētisko lauku ap mums izmainīs nedaudz un te es gribu citēt NVVC slēdzienu: «Aprēķinu rezultātu salīdzināšana ar standartu LVS ENV 50166-2 ļauj izdarīt slēdzienu, ka bāzes stacija atbilst tā prasībām un EPB maksimālās vērtības nepārsniedz pieļaujamās normas.» Šajā slēdzienā ir arī prasība: «Pēc bāzes stacijas nodošanas ekspluatācijā nepieciešama elektromagnētiskā lauka līmeņa precizēšana praktisko mērījumu ceļā.» Antenas torni tiek uzstādītas ar konkrētu virzienu un maksimālais elektromagnētiskais lauks ir pie pašas antenas 72 m augstumā un, cik mēs tālu atrodamies no torņa un esam zemāk, tik mazāka ir elektromagnētiskā lauka iedarbība, un šeit sāk darboties cits faktors, par kuru runāja profesors V. Popovs, tas gan attiecas uz tiem, kuri lieto mobilos telefonus. Tas ir pats mobilais telefons. Tie telefoni, kuri tiek lietoti pie mums, ir ar jaudu 2 W. Profesors Popovs ir pētījis šo telefonu elektromagnētiskā lauka iedarbību uz cilvēka organismu un viņa ieteikums ir lietot mobilo telefonu minimāli un turēt to pēc iespējas tālāk no sevis. Šeit parādās arī telefona lietotāja saistība ar raidītāja torni. Telefons, visu laiku atrodoties pie cilvēka, meklē tuvāko raidītāju un jo tālāk ir tornis, jo ar lielāku jaudu darbojas telefons un lielāks ir arī elektromagnētiskais lauks ap telefona izmantotāju un arī ap tiem, kuri ir blakus. Šeit arī parādās nepieciešamība raidītājus novietot tuvāk lietotājiem.

Profesors Popovs informēja arī par to, ka pasaulē ir jau trešās paaudzes mobilie telefoni un arī raidītāji, bet Latvijā tādu nav. Jāatzīmē, ka neskatoties uz to, ko V. Popovs zin par mobilajiem sakariem, pats lieto mobilo telefonu NOKIA un saka «nevar jau pretoties progresam» un gribas viņam piekrist.

Uzstādāmais tornis, ja to uzstāda Rencēnu pagasta «Annēnos», atrodas apmēram 2 km no jauncelāmās Valdorfskolas un apmēram 1,5 km no Rencēnu pamatskolas.

Es centos savā rakstā bez emocijām atstāstīt to, ko sapratu no abiem pieaicinātajiem speciālistiem Intas Brālēnas un Valentīna Popova. Domāju, ka šajā avīzē būs daudz viedokļu par un pret, būs arī emocijas. Izvēloties atbildi, mēs varam katrs pats izvērtēt visus par un pret un pieņemt lēmumu, samērojot faktus ar emocijām. Nevar noliegt arī I. Brālēnas argumentu, ka mobilā sakaru stacija nodrošina sakarus arī tajā gadījumā, kad nav elektrības. Mums piedāvātie Lattelekom sakari ir tik zemā kvalitātē, ka Līdzēnos sakari pārtrūkst jau lielāka lietus gadījumā, nemaz jau nerunājot par dabas stihijām. Tāpat mobilais telefons ir nepieciešams daudzām uzņēmējām operatīvai darbībai, ugunsdzēsējiem, policijai un tas var palīdzēt daudzās situācijās glābt gan cilvēku dzīvības, gan mantu, gan dabas bagātības, bet tas protams nevar notikt uz cilvēku veselības rēķina.

Pagasta Padomē ir pieejami visi manā rakstā minētie dokumenti, kā arī V. Popova brošūra «Mobilo telefonu elektromagnētiskā radiācija un cilvēka organisms».

Pagasta Padomes priekšsēdētājs Kārlis Sedvalds

MOBILAIS TELEFONS

Kā tas iedarbojas uz mūsu veselību un kādas tam ir sekas? Šo jautājumu mēs uzdevām sev un sākām meklēt atbildi. Izrādās, Latvijā ar šāda veida pētījumiem institūcijas nenodarbojas, gluži vienkārši netiek finansētas, jo neesot pieprasīta problēmas risināšana. Vācijā, Anglijā, Japānā un daudzās citās pasaules valstīs par to lietošanas sekām ir sākuši uztraukties – sākti intensīvi pētījumi.

Griezāties Rīgas Tehniskajā Universitātē pie speciālista šajā zinātnes nozarē – Valentīna Popova, kas ir profesors radiofizikas, transporta sakaru un informācijas sistēmās, kā arī heterogēnās vides magnetohidrodinamikas jomā. Saruna par mums interesējošo sfēru izvērtās ļoti plaša un fakti bija pat šokējoši. Profesora pētījumus neviens nefinansē – viņš ir entuziasts savā nozarē. Šie pētījumi ir tik nopietni, ka par tiem ir ieinteresējušies Anglijas un Argentīnas vadošie speciālisti.

V. Popovs ir ļoti aizņemts un tai pat laikā ļoti atvērts cilvēks, viņš piekrita mūsu lūgumam sniegt nelielu izskaidrojošu lekciju Rencēnu pagasta deputātiem un interesentiem no Rencēnu un Burtnieku pagastiem.

Profesors savu stāstījumu sāka, izvērtējot mobilo telefonu pārraidītājsistēmas, kādu arī pie mums pagastā vēlas uzstādīt «Latvijas mobilais telefons». Piedāvātā sistēma ir 10 gadus vеча, atbilst 90 gadu Eiropas standartiem un darba frekvence ir GSM-900. Ši skaitās II paaudzes raidstacija, kuru praktiski attīstītājās valstīs vairs neuzstāda. Tur lieto III paaudzes raidstacijas, kas atbilst 2000. gada starptautiskajiem standartiem.

Plašā mobilo radiosakaru pielietošana visā pasaulē (NMT, TACS, GSM, C-Net, ERMES, TETRA, UMTS, HIPERLAN, WATM, MBS), kā arī informācijas presē par mobilo telefonu kaitīgo ietekmi uz cilvēka organismu izraisa šodien elektromagnētiskā lauka tuvās un tālās izstarošanas zonas ietekmes objektīvas novērtēšanas nepieciešamību uz cilvēku – šīs tehnikas lietotāju.

Mobilo GSM sakaru darba zonu vislielākais blīvums Eiropas valstīs ir Lielbritānijā, Vācijā un Skandināvijā, kā arī pēdējā laikā mobilo sakaru sistēmas plaši izplatās Austrumeiropas valstīs.

Kā tad mūs ietekmē mobilais telefons?

Vai tas darbojas **CILVĒKA LABĀ**?

Profesors V. Popovs veicis elektromagnētiskā starojuma ietekmes analīzi uz cilvēka organismu un izveidojis pārskatu, pamatojoties uz aprēķiniem. Dotajā tabulā Jūs varat redzēt, cik reižu tiek pārsniegts pieļaujamās starojuma normas mobilajam telefonam.

Mob. tel. jauda W	Ietekme			
	uz aci	uz smadzenēm	uz asinsriti	uz dzimumorgāniem
	5 cm	10 cm	20 cm	100 cm
1	3200	800	200	8
2	6400	1600	400	16
5	16000	4000	1000	40
10	32000	8000	2000	80
20	64000	16000	4000	160

Tātad, piemēram, mobilajiem tālruniem ar raidītāja jaudu 2 W plūsmas jaudas blīvumu, kurš nonāk dzīvajos audos, acs zonā pārsniedz fonu 6400 reizes, bet dzimumorgānos tas pārsniedz fonu 16 reizes.

V. Popovs atzīmē, kas notiek cilvēka organismā, palielinoties starojuma intensitātei:

- notiek bioritmu izmaiņas,
- lokālās temperatūras palielināšanās, sevišķi acu un galvas smadzeņu apgabalos,
- notiek radioskaņas efekta parādīšanās,
- galvas smadzeņu ļaundabīgu un labdabīgu audzēju procesu izraisīšana,
- acu kristāliņu neatgriezeniskas izmaiņas – kataraktas rašanās process,
- izmaiņas organismā membrānu līmeni, kas var izraisīt traucējumus vielmaiņas procesos,
- asins blīvuma izmaiņas, asins hidrodinamikas izmaiņas asinsvados un ar to saistīts trombu veidošanas process,
- dzimumfunkciju izmaiņas un ar to saistītie bērnu dzimšanas procesi un jaunās paaudzes veselības patoloģijas.

Profesors Popovs atzīmē, ka «Tā kā elektromagnētiskā lauka iedarbība ir apslēpta un praktiski neparādās tūlīt pēc apstarošanas, tad ilga un regulāra mobilā telefona lietošana ar raidītāja jaudu 1 W, 2 W un vairāk rada kumulatīvo efektu, kurš izpaužas neatgriezenisko procesu uzkrāšanās veidā un rada neatgriezeniskas izmaiņas cilvēka organismā – galvas smadzeņu audzējus, redzes izmaiņas, organisma hormonālo funkciju izmaiņas, leukēmijas un citu smagu slimību rašanos.»

V. Popovs ieteica lietot mobilo tālruni tikai īpaši ekstrēmos gadījumos, kā piemēram, ātrās palīdzības izsaukšanai. Vēl viņš atzīmēja, ka ietekme uz bērniem ir daudz spēcīgāka nekā uz pieaugušajiem, bērnu nenobriedušā organisma dēļ.

Kas notiks ar mums un mūsu vidi pēc 10... 20... 30... gadiem?

ATBILDĪBA jāuzņemas **MUMS KATRAM** un **TAGAD**.

Raimonds Štūlbergs

Rencēnu alternatīvā bērnudārza audzinātājs,
Līdzēnu alternatīvās skolas un
bērnudārza atbalsta fonda pārstāvis

Izmantotā literatūra

V. Popovs «Mobilo telefonu elektromagnētiskais izstarojums un cilvēka organisms». Rīga. Rīgas Tehniskā Universitāte, 1999. gads.

Grāmata pieejama Līdzēnu un Rencēnu bibliotēkās.

APTAUJAS ANKETA

Vai Jūs piekrītat mobilā telefona torņa celtniecībai Rencēnu pagasta «Annēnos»?

Vārds, uzvārds

(variet balsot arī anonīmi)

Aptaujas anketu ar kvadrātiņā ierakstīto atbildi «JĀ» vai «NĒ» 3 dienu laikā no avīzītes iznākšanas datuma lūdzam iemest speciālās kastītēs-urnās veikalos, pastos vai pagasta padomē.

APTAUJAS ANKETA

Vai Jūs piekrītat mobilā telefona torņa celtniecībai Rencēnu pagasta «Annēnos»?

Vārds, uzvārds

(variet balsot arī anonīmi)

Aptaujas anketu ar kvadrātiņā ierakstīto atbildi «JĀ» vai «NĒ» 3 dienu laikā no avīzītes iznākšanas datuma lūdzam iemest speciālās kastītēs-urnās veikalos, pastos vai pagasta padomē.

Pēc Latvijas mobilā telefona vadības iniciatīvas Rencēnos grib būt mobilā telefona pastiprinātāju – torni.

Dr. habil. fiz., profesors Valentīns Popovs ieteica nepieļaut novecojuša modeļa pastiprinātāja celtniecību, jo pasaulē, piem., Eiropā, Amerikā, Japānā, tādas paaudzes modeļus vairs nebūvē.

Vai tad mēs, kuru dzīves vieta ir Rencēni, pieļausim, lai mūs lēnām nonāvē? Vai šis pastiprinātājs Rencēnu iedzīvotājiem nodrošinās kvalitatīvu un galvenais veselībai mazāk kaitīgu tehnisku izpildījumu? Novecojušās iekārtas īpašnieki ir priecīgi par tās realizāciju.

Ir jābūvē pēc Eiropas un starptautiskiem standartiem pieņemto trešās paaudzes modeli. Vai jaunākās paaudzes modeli vai neko?

Ir jādomā, lai mūsu bērni tagad un arī nākotnē dzīvotu veselīgā, pēc iespējas mazāk piesārņotā vidē.

Balsojumā par torņa celtniecību jāņem vērā tikai apmēram 5 km rādiusā dzīvojošo balsojums, jo lielākā attālumā dzīvojošajam kaitējums ir niecīgs. Būsim domājoši!

Harijs Oliņš

Līdz šim par mobilo telefonu zināju visai maz, tāpēc arī kategoriski atteicos 17. maijā balsot par mobilā telefona torņa celtniecību Rencēnos, jo domāju, ka tornis ir ļoti kaitīgs.

Paldies Ritai Ošai ar saviem kolēģiem par neatkarīgā eksperta profesora V. Popova sarunāšanu piedalīties mūsu pagasta padomes sēdē. Žēl, ka šī sēde iepriekš netika izziņota vismaz Rencēnu centrā, tad katrs interesents varētu klātienē piedalīties jautājuma apspriešanā un būtu gudrāks – ziņošāks, aizpildot anketu. Pēc profesora V. Popova skaidrojumiem jāsecina, ka ne jau tornis ir kaitīgākais, bet pats mobilais telefons. Arī es nopirku V. Popova grāmatu «Mobilo telefonu elektromagnētiskais izstarojums un cilvēka organisms». To izlasot un pārdomājot – zinu, ka no mobilā telefona pirkšanas un lietošanas savā ģimenē atturēšos, cik ilgi vien būs iespējams.

Es ļoti ceru, ka rencēnieši, arī Līdzdēnos dzīvojošie, aktīvi piedalīsies aptaujā, uzrakstot savu vārdu un uzvārdu, jo vis svarīgākais «JĀ» vai «NĒ» ir 5 km rādiusā no «Annēniem».

Kaut arī, kā mēs sakām, laiki ir grūti, tomēr ļoti gribētos, lai visi pagasta iedzīvotāji būtu aktīvāki jebkura jautājuma izlemšanā. Izmantojiet «Rencēnu Ziņas» sava viedokļa izteikšanai! Rakstiet vai zvaniet! Jebkura publikācija ir bez maksas. Ja būsiet aktīvi, nākošais «Rencēnu Ziņu» numurs iznāks pirms Jāņiem.

Anna Āboliņa

LŪGUMS

Mīlie rencēnieši!

Gribu teikt pāris vārdus par mūsu četrkājainajiem draugiem, proti, suņiem, kuri klist prom no mājām. Ļoti lūdzu, piesieniet viņus, lai viņi neklist pa svešiem dārziem un teritorijām. Padomājiet arī par mazajiem rencēniešiem, lai viņiem nav jāsaskarās ar nevajadzīgām problēmām. Sāksim taču kaut ko darīt! Vēlreiz lūdzu, neesiet vienaldzīgi pret saviem mājdzīvniekiem!

Parūpēsimies par savu un citu rencēniešu labsajūtu un drošību. Lūdzu!

Ar cieņu
Jānis Baranovskis

SIA BO «ZAAO» piedāvā **120 l un 240 l plastmasas konteinerus**. Tie ir ar vāku, uz diviem riteniņiem, galvenokārt, domāti uzstādīšanai pie privātām mājām un sabiedriskās vietās. Uzstādīšanai pie daudzdzīvokļu mājām un lielu atkritumu rašanās vietās piedāvājam **1100 l metāla konteinerus** ar bīdāmu vāku, uz četriem riteniņiem. Šos, 1100 l metāla konteinerus, ir iespējams arī aizslēgt. Gan metāla, gan plastmasas konteineru konstrukcija dod iespēju nodrošināties pret konteineru pārvietošanu bez Jūsu ziņas (tos iespējams, ar ķēdes palīdzību, pieslēgt tam piemērotās vai izveidotās vietās). Gan pieslēgšanu, gan aizslēgšanu konteineriem nodrošina pats klients. Uzņēmējs par to neatbild, un tarifā tas nav iekļauts.

Tarifs:

	Fiziskās personas	Juridiskās personas
Par 1 reizes izvešanu 120 l kontainers	Ls 0,42 + 18% = Ls 0,50	
Par 1 reizes izvešanu 240 l kontainers	Ls 0,84 + 18% = Ls 0,99	
Par 1 reizes izvešanu 1100 l kontainers	Ls 3,85 + 18% = Ls 4,54	

Slēdzot atkritumu apsaimniekošanas līgumu, katrs klients izvēlas sev piemērotu konteineru tilpumu, izvešanas biežumu. No tā veidojas gada maksa par atkritumu savākšanu un noglabāšanu. Ja klientam ir neparedzēti daudz atkritumi, mēs piedāvājam klientam ārpuskārtas atkritumu izvešanu. Ja šāda situācija turpinās ilgāku laiku, klientam ir iespēja pielikt klāt konteinerus. Tāpat arī situācijā, kad reālais atkritumu daudzums ir mazāks nekā plānotais, mēs piedāvājam konteineru skaitu samazināt. Klients var regulēt atkritumu izvešanu ar konteineru iztukšošanas biežumu. Cenu par vienību tas neietekmē.

Maksājumi jāveic reizi mēnesī pēc piestādītā rēķina.

Mēs piedāvājam stabilu servisu, jo līgums paredz, klientam par labu, soda naudas samaksu par termiņā neizvestiem konteineriem. Šāda situācija uzņēmuma vēsturē nav pieredzēta.